Lakatos Elemérné

Alkatrésztechnológia – gallérok készítése

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:

Textiltermékek összeállítása

A követelménymodul száma: 1321-06 A tartalomelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-022-30

Új Magyarország FEJLESZTÉSI TERV

INGGALLÉR KÉSZÍTÉSE

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A különféle internetes stylist blogokban, vagy öltözködési stílussal foglalkozó könyvekben fontos szerepet kap a testalkattípusoknak – ezen belül a nyak méretének – megfelelő nyakkör eldolgozások az öltözékeken. Ilyen például a gallér, amely gyakran a ruha egyetlen dísze. A jó szabású, formai kialakítású és kidolgozású gallérral díszíthetjük, de ellenkező esetben el is ronthatjuk ruhánkat.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

Az ókorban a gallér a ruhákon ismeretlen volt. A nyak külön védelme és nem ékszerrel történő díszítése csak a középkortól vált elfogadottá. A női ruhák kivágását díszítette először a 13. században egy keskeny csík, a későbbi állógallér őse. A következő két évszázadban a gallér átkerült a férfiruházatra is, előbb a zekét, majd a felsőkabátot is díszítette.

A túlzó divat terméke volt a reneszánsz malomkerék gallér, a kalap széles karimájával megegyező méretű nyakfodor, a vállra boruló csipkés svéd gallér és a normális méreteken túlnyúló spanyolgallér, amely évszázadokig divatos maradt. Modern változata ma is előtűnik délutáni, színházi, esti ruhákon.

A 16. század elejétől a ruhák mély dekoltázsát nagy, kettős csipkegallér fogta össze. A fekvőrészekből álló gallérok szép példáit tanulmányozhatjuk a barokk öltözködésben. A férfidivat elfogadta a magasított kabátgallért, amit keményített nyakfodor díszített. Az empire és a biedermeier idején a kemény inggallér felálló sarkai még az arc egy részét is elfedték.

MUNKAANYAG

1. ábra. A gallér divattörténeti formái

Az öltözködés történetében számtalan példát találunk arra, hogy bizonyos öltözékelemek elnevezése híres emberek nevéhez fűződik. A 19. században vált népszerűvé a ma ismert kihajtós gallérforma. A francia forradalom alatt Dantonról kapta nevét a mély, csúcsos kivágásba helyezett gallér. Szintén francia eredetű az apacsgallér, a korábban Schiller-gallérként ismert, kihajtott inggallért – Nyugat-Európában továbbra is a német költő nevét viselte –, a kortársak Petőfiről nevezték el, ez az elnevezés a mai napig is él a köztudatban.

2. ábra. Danton-, Schiller- és Petőfi gallér

A 20. század visszaidézte a korábbi idők néhány divatos termékét. A különböző méretű és formájú gallérok időről-időre megújítják a divatot. Századunkban az haute couture tervezők az arcot keretező nyakkör eldolgozására mutatós, sokszor extrém gallérmegoldásokat álmodnak.

MINTAANYAG

3. ábra. Kawakubo, Valentino és Galliano gallérok

A viselettörténeti áttekintésből is látható, hogy a ruházati cikkek egyik legfeltűnőbb része az archoz közel álló, az arcot keretező gallérok. Formájuk, méretük a divatirányzatok hatására állandóan változik, és meghatározzák az öltözék stílusát.

A gallérok külső formájukban, technológiai megoldásban különbözőek lehetnek, de alapvetően <u>két részből állnak</u>:

- **állórész**, vagy nyakpánt: egy külső és egy, a nyakkal közvetlenül érintkező belső gallérrésszel,
- **fekvőrész**, vagy gallér: a készruhán felül lévő felsőrészből, és a kevésbé látható alsórészből áll.

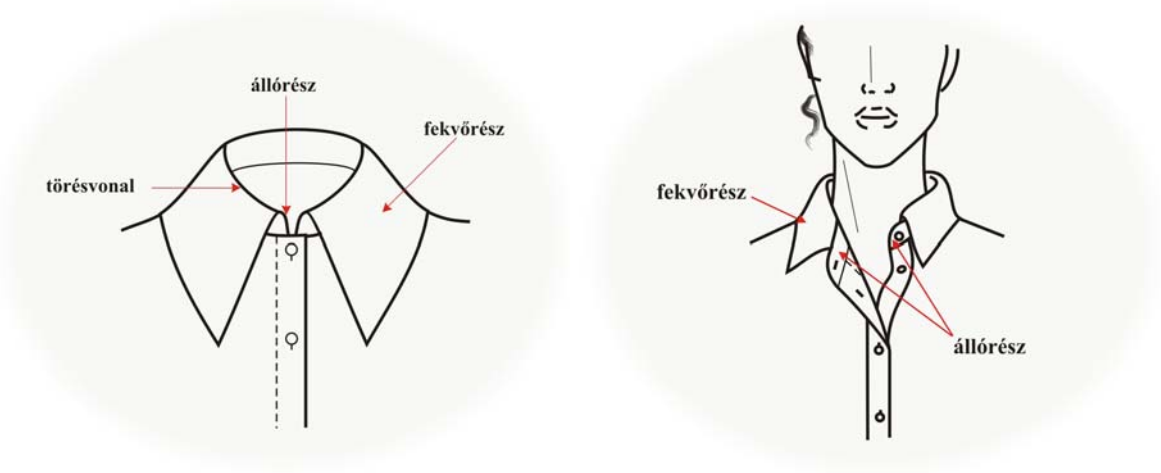

4. ábra. A gallér részei

KAANYAG

A két rész önállóan, és együtt is előfordulhat egy gallérmegoldáson belül. A megfelelő forma és tartás biztosítására a gallérrészeket közbéléssel kell merevíteni, a ruházati cikk alapanyagától és rendeltetésétől függően.

A gallér formaváltozatai:

- **inggallér**: jellemzője a fekvő gallérrész, és a gallér alatti állórész, vagy nyakpánt. Szabásuk szerint lehet állóréssszel egybeszabott, és az állórésztől különszabott.

5. ábra. Inggallér

- **állógallér**: érdekessége, hogy a különszabott inggallér szélesebbre kialakított nyakpánt részéből áll. A gallér záródása készülhet átmenettel, vagy az eleje szélénél érintkezve. Különleges változata a nyakvonal ívét követő tölcsérgallér.

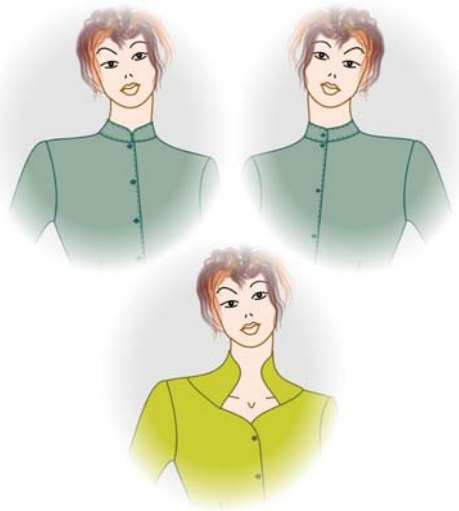

6. ábra. Állógallérok

MUNKAANYAG

- **sálgallér**: olyan kihajtós gallér, melynél a felsőgallér – a készruhán kihajló rész, vagy más néven borító – az eleje alátéttel egybeszabott. Az alsógallér egybeszabható az elejével, vagy attól külön is.

7. ábra. Sálgallérok

- **kihajtós gallér**: a nyakkivágásnál finoman megemelkedik és a nyak kb. fele magasságában hajlik ki.

8. ábra. Kihajtós gallér

- **bubigallér**: a gallér íve határozza meg, hogy a nyakhoz simuló, vagy attól elállóan hajlik a vállra.

MUNKAANYAG

9. ábra. Bubigallér

- **egyéb gallérformák**:

kámzsagallérok – az állógallérok speciális fajtája, többféle megoldása is lehet, mint pl. a magasan nyakbaálló, rugalmas anyagból készült pulóvergallér, vagy a lazán, többször visszahajtott forma.

matrózgallér – a vállra kifekvő nagyméretű gallér, mély elejekivágással és szögletes hátrésszel.

10. ábra. Kámzsagallérok és a matrózgallér

A felsőgallért a szép gallérállás és vállra borulás érdekében mindig nagyobbra kell szabni az alsógallérnál. A szükséges többletbőség a gallér formájától és anyagától függ. Vékony anyagból készült gallérnál kevesebb, vastagabb és ívelt formánál nagyobb többletbőség szükséges. Az alsó-, vagy a felsőgallér közbéléssel erősíthető meg, de a forma, a funkció és az alapanyag függvényében merevíthető (pl. aláragasztással) mindkettő.

MUNKAANYAG

A bemutatott gallértípusok különböző varrástechnológiával készülhetnek a ruházati cikk funkciójától, stílusától és alapanyagától függően.

INGGALLÉR KÉSZÍTÉSE

Blúzokon, ruhákon leggyakrabban előforduló gallértípus. A modell jellegének, stílusának megfelelően a gallérvégek kialakítása lehet szögletes, vagy lekerekített. A gallér hossza mindig az adott divatirányzattól függ.

Két részből áll, a gallérból és a nyakpántból. A ruhán, blúzon felül lévő részt felsőgallérnak, a nem látszó részt alsógallérnak nevezzük. A nyakpánt szabható a gallérral egyben, vagy külön. A különszabott inggallér pontosabban és szebben simulva követi a nyak vonalát. A belső nyakpánt előretűzése megkönnyíti a gallérfelvarrás utáni visszatűzés műveletét.

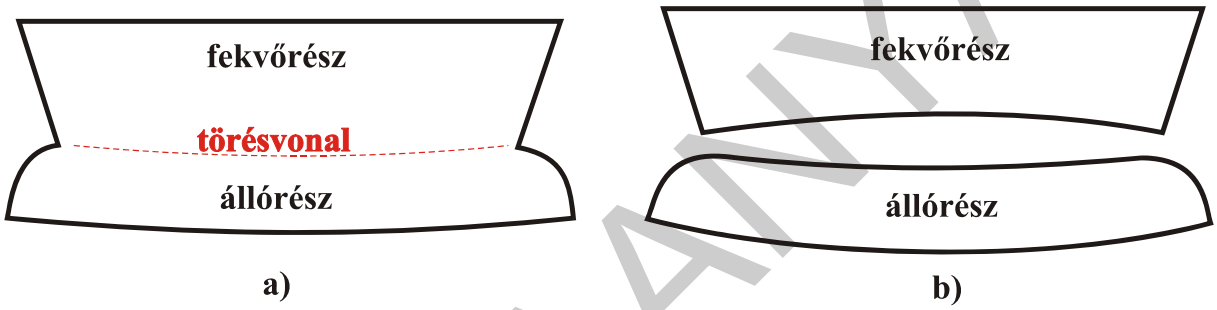

11. ábra. Állórésszel egybeszabott (a), és különszabott (b) inggallér

ÁLLÓRÉSZTŐL KÜLÖNSZABOTT, ELŐRETŰZÖTT INGGALLÉR KÉSZÍTÉSÉNEK ÉS FELVARRÁSÁNAK MENETE

<u>Az inggallér készítéséhez szükséges alkatrészek:</u>

1 db alsógallér

1 db felsőgallér

1 db belső (nyak felöli oldal) nyakpánt

1 db külső nyakpánt

1 db ragasztós közbélés a felsőgallérba

1db ragasztós közbélés a belső nyakpántba

MUNKAANYAG

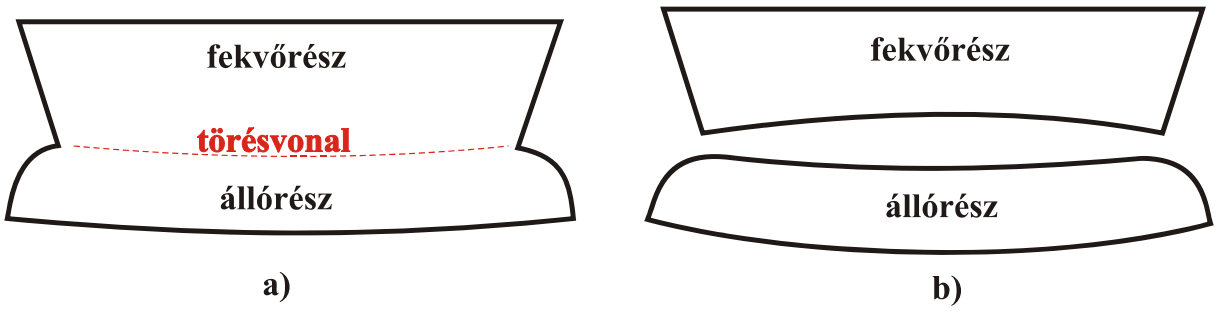

12. ábra. Az inggallér alkatrészei

Az inggallér készítés műveletei:

- A ragasztós közbélést bevasaljuk a felsőgallér és a belső nyakpánt fonákoldalára.
- A belső nyakpánt varrásszélességét visszavasaljuk a fonákoldalra.

13. ábra. Alkatrészek aláragasztása

A ruházati termék stílusától, funkciójától és alapanyagától függően mindkét gallérba és nyakpántba is vasalható ragasztós közbélés. Vékony, áttetsző alapanyag esetén a ragasztás átnyomódhat a színoldalra, az anyag hullámosodhat, ebben az esetben az alsógallérba célszerű a közbélést bevasalni. Ragasztáskor mindig ügyeljünk a ragasztási paraméterek helyes megválasztására.

- Belső nyakpánt előretűzése.

MUNKAANYAG

14. ábra. Nyakpánt előretűzése

15. ábra. Nyakpánt előretűzés műveletei

1. Belső nyakpántba ragasztós közbélés bevasalása.
2. Nyakpánt alsó, felvasalt szélének letűzése.

   - <u>Gallér (fekvőrész) összevarrása:</u> az alsó- és a felsőgallért színt-színnel szemben egymásra illesztjük, a középvonalnál gombostűvel rögzítjük és összevarrjuk. A varrásszélességet leigazítjuk, a gallér sarkainál ferdén levágjuk. A gallért kifordítjuk és levasaljuk.

Vastagabb anyagból készült gallérnál elegendő a varrásszélesség becsípése a varrásvonal mentén, vékonyabb anyagok esetében a becsípett varrásszélesség vasaláskor átnyomódhat a színoldalra. A leigazított varrásszélesség nem lehet 2-3 mm-nél kisebb, mert ellenkező esetben az anyag kifoszlódhat a varrás mentén. Kifordítás után könnyebb a felsőgallérból szegőt képezni és megvasalni, ha előtte a varrásszélességet szétvasaljuk.

MUNKAANYAG

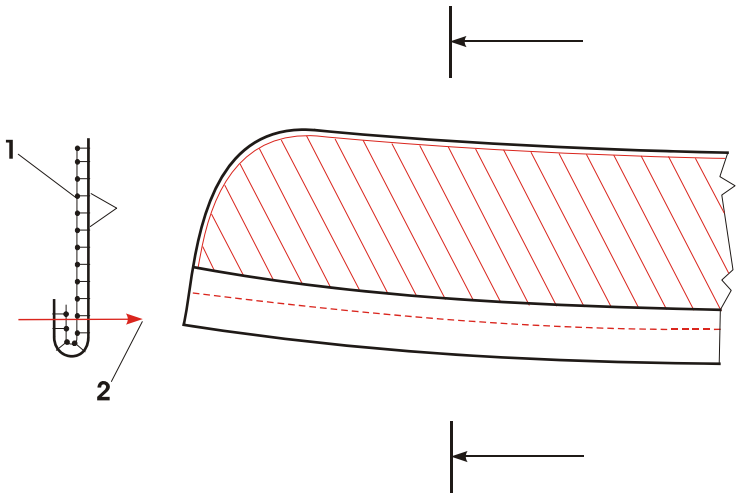

16. ábra. Gallér összevarrása és a varrásszélesség leigazítása

A gallér csúcsa szebb, és könnyebben kifordítható, ha a sarokhoz érve ferde öltéssel fordulva folytatjuk a gallér összevarrását.

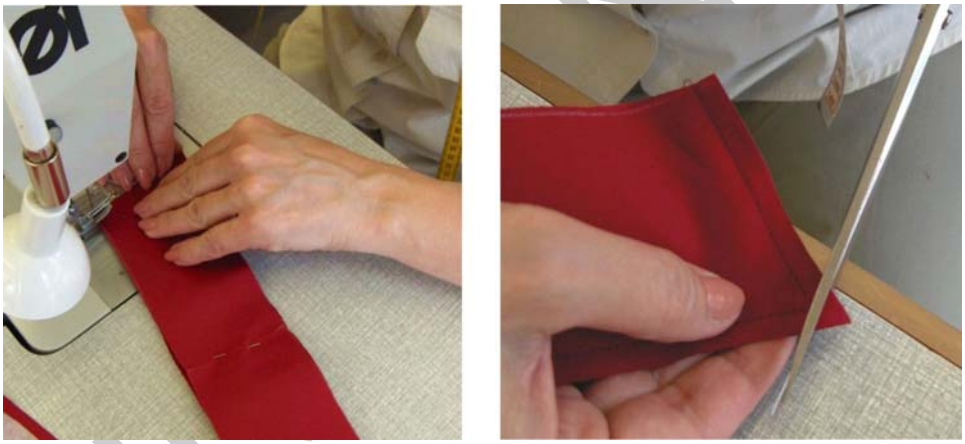

17. ábra. Gallér kifordítása, a varrásszélesség szétvasalása

Kifordítás után a gallér sarkát gombostűvel óvatosan kihúzzuk, majd a gallér rövidebb oldalainak méretét, szimmetriáját ellenőrizzük.

- A gallér körbetűzése.

MUNKAANYAG

18. ábra. Gallér dísztűzése

19. ábra. Gallér készítésének műveletei

1. Ragasztós közbélés bevasalása a felsőgallérba.
2. Gallér összevarrása – varrásszélesség csökkentése, kifordítás, szegőképzés, vasalás.
3. Gallér dísztűzése.

   - A felsőgallért 1–2 mm-rel visszatoljuk a borulási bőség biztosítására, gombostűvel rögzítjük, majd az alsógallér nyitott szélét leigazítjuk.

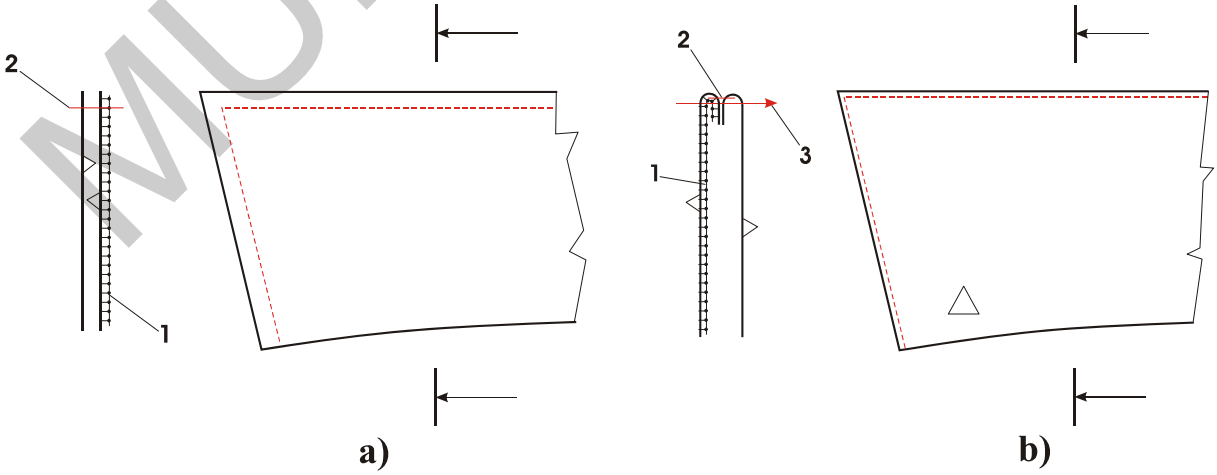

20. ábra. Gallér leigazítása

MUNKAANYAG

- Nyakpántok felvarrása a gallérra (21. ábra): a pontos és könnyebb felvarrás céljából először a belső nyakpántot varrjuk fel színt-színnel szemben a gallér külső oldalára illesztve (1. kép), majd utána a külső nyakpántot (2. és 3. kép). A varrásszélességet leigazítjuk, a nyakpántokat lefordítjuk és levasaljuk (4. és 5. kép).

21. ábra. Nyakpántok felvarrása a gallérra

MUNKAANYAG

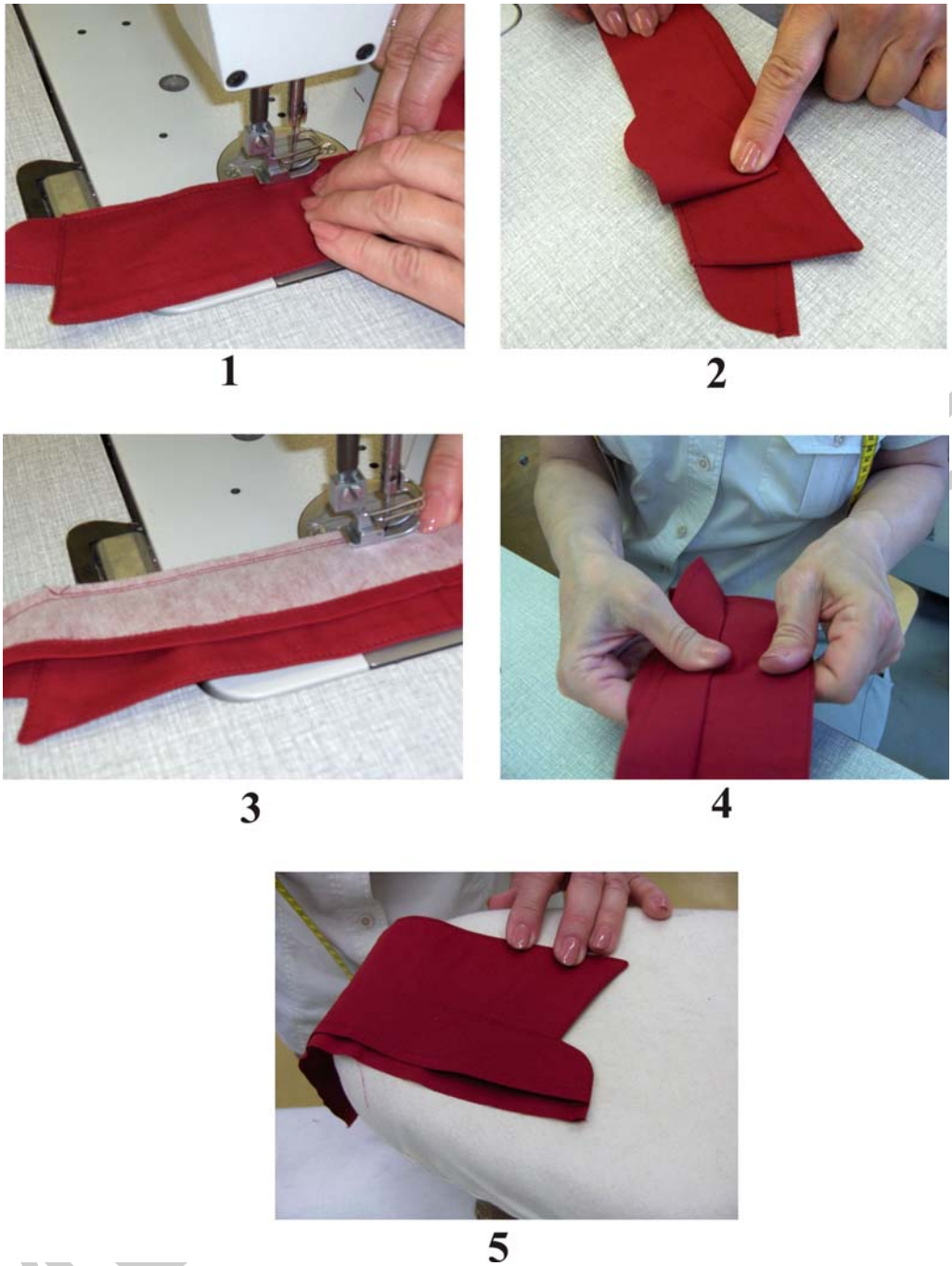

22. ábra. Nyakpánt és gallér összevarrásának műveletei

1. Belső nyakpántba és külső gallérba ragasztós közbélés bevasalása.
2. Belső nyakpánt előretűzése.
3. Gallér összevarrása.
4. Gallér dísztűzése.
5. Belső nyakpánt felvarrása a gallérra.
6. Külső nyakpánt felvarrása a gallérra.

- Az inggallér felvarrása a nyakkörre (23. ábra): az elkészült gallért leigazítjuk (6. kép), és az adott ruha színoldalára fektetjük. A hátközép-, vállvarrás- és elejeszél vonalánál gombostűvel rögzítjük (7. kép) és felvarrjuk a nyakkörre (8. kép). A varrásszélességet leigazítjuk, az előretűzött nyakpántot ráhajtjuk (9. kép) és visszatűzzük a törésvonalon keresztül (10. és 11. kép). Ezt a műveletet a vállvonalnál kezdjük és ott fejezzük be, mert így elkerülhető az elejeszél vonalánál a varrat-megerősítés, mely ronthatja a ruházati termék esztétikai képét. Az elkészült gallért megvasaljuk (12. és 13. kép).

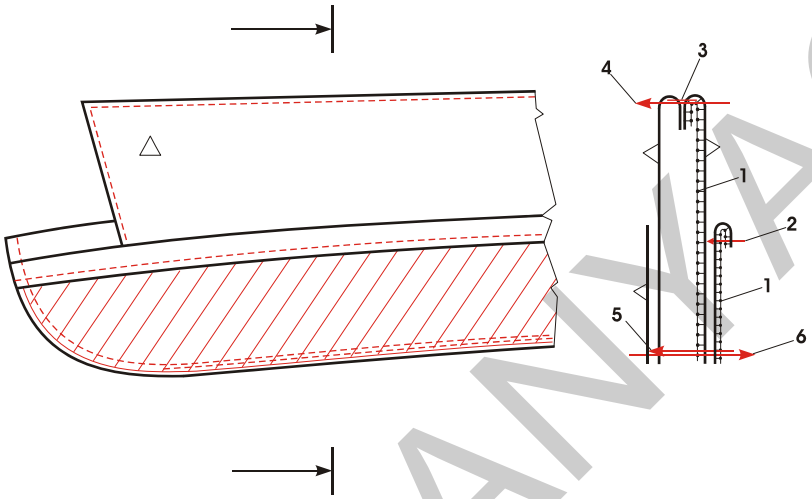

23. ábra. Inggallér felvarrása a nyakkörre

Összefoglalásként tekintsük át az állórésztől különszabott, előretűzött inggallér készítését és felvarrását a 24. ábrán látható művelet és metszetrajz alapján.

MUNKAANYAG

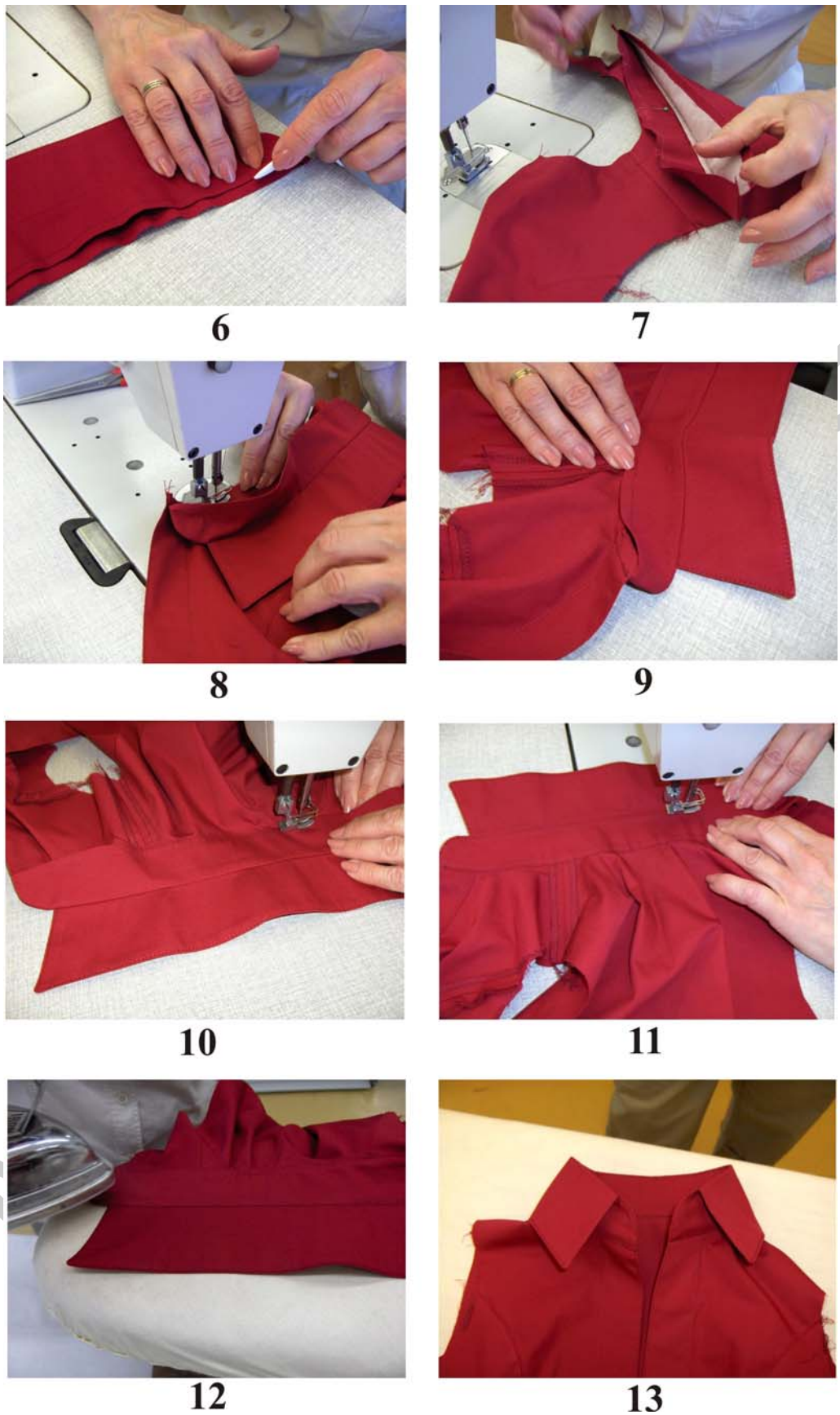

24. ábra. Az előretűzött inggallér készítésének és felvarrásának műveletei

1. Ragasztós közbélés bevasalása a felső gallérba és a belső nyakpántba.
2. Nyakpánt előretűzése.
3. Gallér összevarrása – varrásszélesség csökkentése, kifordítás, szegőképzés, vasalás.
4. Gallér dísztűzése.
5. Belső nyakpánt felvarrása a gallérra.
6. Külső nyakpánt felvarrása a gallérra – varrásszélesség csökkentése, vasalás.
7. Inggallér felvarrása a nyakkörre a színoldalról.
8. Inggallér visszatűzése a törésvonalon keresztül – gallér levasalása.

Minőségi követelmények az inggallér készítésénél és felvarrásánál:

A gallér (fekvőrész) szimmetrikus legyen.

A gallér kifordításánál az anyag ne sérüljön, roncsolódjon.

A tűzések egyenesek, párhuzamosak legyenek.

A nyakpánt (állórész) szimmetrikusan egyforma legyen.

A felvarrt inggallér széle az elejeszéllel egy vonalba essen.

Mindkét elején az eleje nyakkör hossza egyforma legyen.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Tanulmányozza Körtvélyessy Erika–Molnárné Simon Éva: Női ruhák készítése tankönyvből az inggallér készítése című fejezetet (64–68. oldal)! Tanulótársaival beszéljék meg, milyen más varrástechnológiai módszerekkel készíthetők az inggallérok!

2. Gyűjtsön az interneten (www.otto.hu), vagy divatlapokból különböző stílusú és alapanyagú blúzok, ruhák inggallérjairól képeket! Tanulótársával elemezzék, és stílus szerint csoportosítsák a modelleket!

MUNKAANYAG

MUNKAANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Sorolja fel és jellemezze az inggallér részeit!

_____

_____

_____

_____

2. feladat

Oktatója segítségével készítse el a 25. ábrán látható művelet és metszetrajz segítségével, az állóréssze egybeszabott inggallért!

MUNKAANYAG

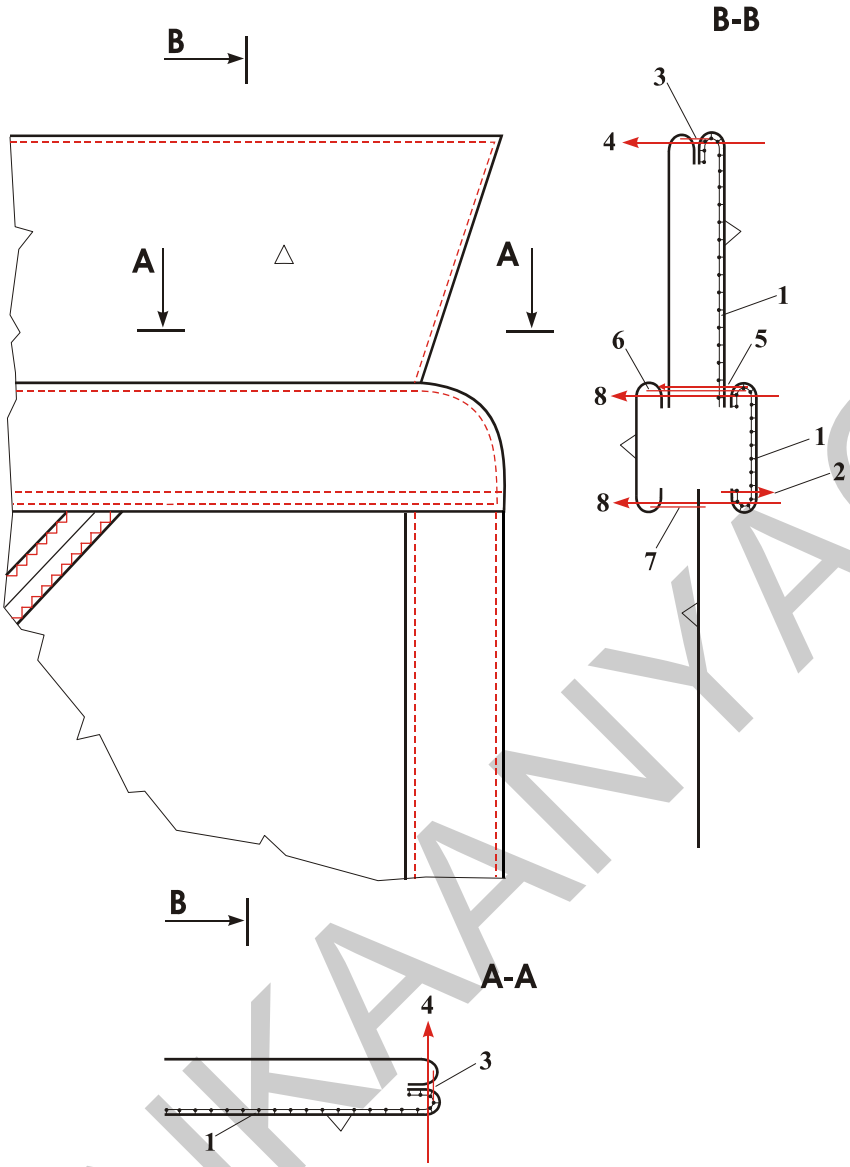

25. ábra. Állóréssszel egybeszabott inggallér

3. feladat

Írja le a 2. feladatban szereplő inggallér készítésének műveleti sorrendjét!

MUNKAANYAG

4. feladat

Soroljon fel legalább öt minőségi követelményt az inggallér készítésénél és felvarrásánál!

MUNKAANYAG

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Az inggallér két fő részből áll:

- állórész, vagy nyakpánt: egy külső és egy, a nyakkal közvetlenül érintkező belső gallérrésszel,
- fekvőrész, vagy gallér: a készruhán felül lévő felsőrészből, és a kevésbé látható alsórészből áll.

2. feladat

A feladat megoldása akkor jó, ha az inggallért a megadott művelet és metszetrajz alapján önállóan, szakszerűen és minőségileg kifogástalanul készítette el.

3. feladat

Az állóréssszel egybeszabott inggallér készítésének műveleti sorrendje:

1. A felsőgallérba ragasztós közbélés bevasalása.
2. Felsőgallér előretűzése.
3. Gallér összevarrása – varrásszélesség csökkentése, kifordítás, szegőképzés, vasalás.
4. Gallér felvarrása a nyakkörre.
5. Gallér visszatűzése és dísztűzése.

4. feladat

Minőségi követelmények:

- A gallér (fekvőrész) szimmetrikus legyen.
- A gallér kifordításánál az anyag ne sérüljön, roncsolódjon.
- A tűzések egyenesek, párhuzamosak legyenek.
- A nyakpánt (állórész) szimmetrikusan egyforma legyen.
- A felvarrt inggallér széle az elejeszéllel egy vonalba essen.

MUNKAANYAG

KIHAJTÓS GALLÉR KÉSZÍTÉSE

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Az előző tananyagrész bevezetőjében beszéltünk a gallér öltözködéstörténeti kialakulásáról, fejlődéséről, és öltözékformáló szerepéről. Beláthatjuk, hogy a gallér előnyösen befolyásolhatja, kiegyenlítheti az arc formáját, és a nyak méreteit. Ahogy Móra Ferenc is leírja a "Gavallér zsiráf" című versében:

Hosszú nyakon rövid ész,

nem vagy te gavallér,

hosszú nyakad kicsit ér,

ha nincs rajta gallér.

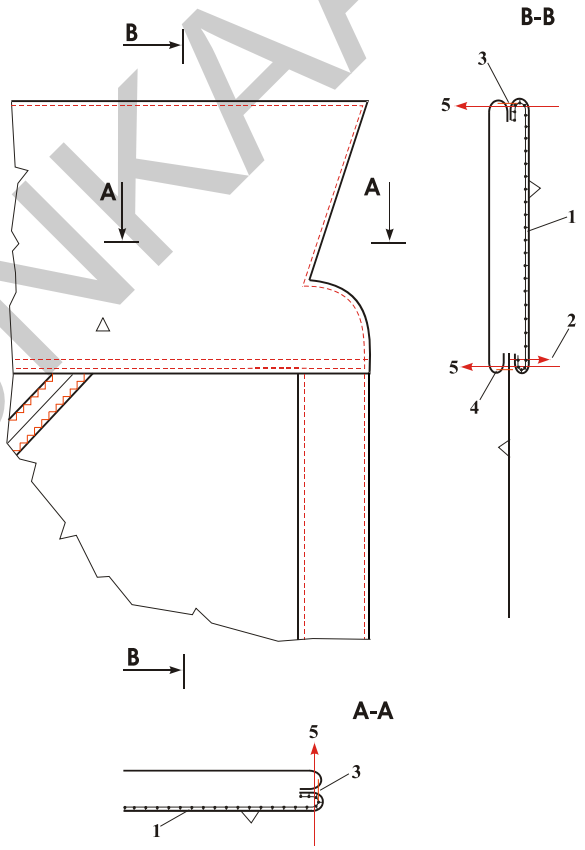

26. ábra. A "Gavallér zsiráf"

MUNKAANYAG

Az Ön arcformájához és nyakméretéhez milyen gallér illene? Szívesen viselné a mélyen záródó kihajtós gallért? Ha igen, akkor készítsük el az útmutató alapján.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

KIHAJTÓS GALLÉR KÉSZÍTÉSE

27. ábra. A kihajtós gallér

A leggyakrabban előforduló gallértípus, hiszen blúzokon, ruhákon, blézereken és kosztümkabátokon is alkalmazható. Nevét onnan kapta, hogy a gallér a törésvonalnál hajlik ki a vállra. A divatnak megfelelően nemcsak a gallércsúcs hossza és formája változik, hanem a gallér szélessége is.

MUNKAANYAG

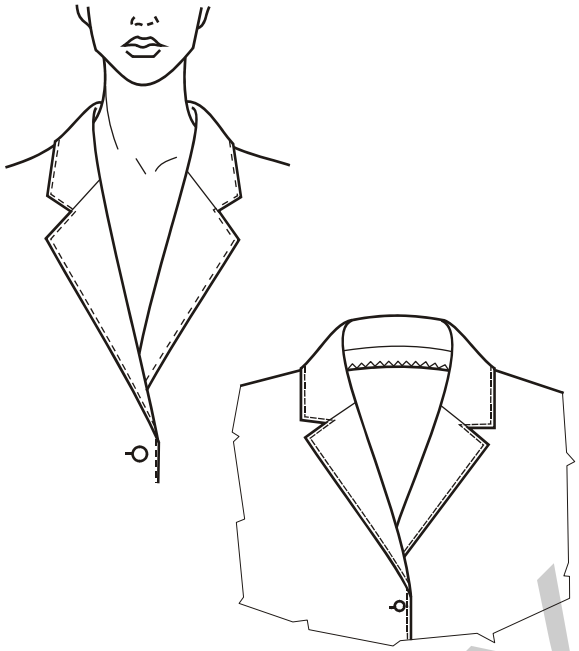

28. ábra. A kihajtós gallér formaváltozatai

A gallér és a kihajtó – amely egyben az elejealátét – különszabott. Az elejealátét lehet az elejével egybeszabott, de modelltől, technológiától függően – pl. nem egyenes az elejeszél, vagy anyagtakarékosság miatt – lehet különszabott is. A gallérral együtt az elejealátétet is célszerű közbéléssel megerősíteni a jobb tartás érdekében.

A ruházati cikk alapanyagának függvényében a gallér felvarrására többféle módszer alkalmazható.

<u>A gallér nyakkörre varrásának módszerei:</u>

- az elejealátét és az eleje közé fogva
- az alsó- és felsőgallér felvarrása külön-külön a nyakkivágásba, illetve az elejealátétbe
- a háta nyakkörnél formára szabott pánttal
- a háta nyakkörnél az alsó- és felső gallér közé fogva.

A gallért díszíthetjük tűzésekkel a felvarrás előtt, vagy utána is.

Ebben a fejezetben a vékony anyagoknál alkalmazott, legegyszerűbb technológiával készítjük el a kihajtós gallért.

<u>Készítéséhez szükséges alkatrészek:</u>

- alsógallér
- felsőgallér
- eleje a rászabott elejealátéttel
- háta
- háta-nyakkörformára szabott pánt

MUNKAANYAG

- ragasztós közbélés a felső gallérba, az elejealátétbe és a háta-nyakkörformára szabott pántba

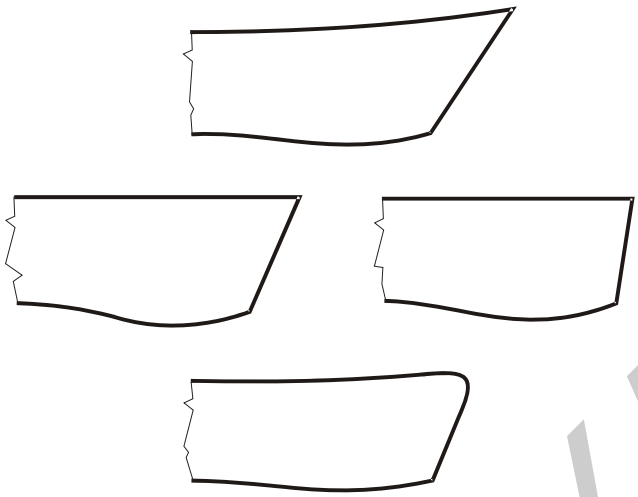

29. ábra. A kihajtós gallér alkatrészei

<u>A kihajtós gallér készítésének lépései:</u>

- A ragasztós közbélést bevasaljuk a felső gallérba és az elejealátétekbe.
- Gallér összevarrása: ez a művelet megegyezik az előretűzött, különszabott inggallér készítésénél tanultakkal (16. ábra) azzal a különbséggel, hogy a gallér dísztűzését a felvarrás után végezzük. Kifordítás után szükség esetén a gallér szélét lefércelhetjük.
- Elejealátét és háta-nyakkörformára szabott pánt vállvonalát összevarrjuk színt-színnel szemben, majd a varrásszélességet szétvasaljuk.
- Az elejealátét és a formára szabott pánt szélét elszegjük.

MUNKAANYAG

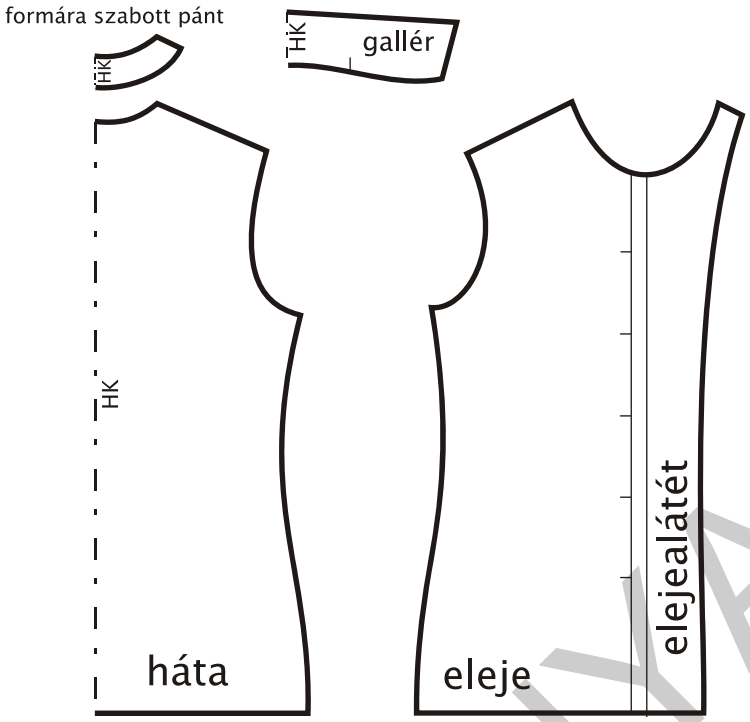

30. ábra. Elejealátét és háta-nyakkörformára szabott pánt összevarrása, szegése

- <u>Gallér felvarrása a nyakkörre (31. és 32. ábra):</u> a gallért színt-színnel szemben a nyakkivágásra helyezzük, (az alsógallér fekszik a nyakkivágás színoldalán) az illesztési pontokon (hátközép-, váll- és eleje középvonal) gombostűvel rögzítjük (1. kép) és felvarrjuk a nyakkörre (2. kép). Az elejealátétet színoldalra fordítva ráfektetjük a gallérra (3. kép), ideiglenesen rögzítjük és az elejeszéltől indulva, felvarrjuk a nyakkörre a fonákoldal felől (4. és 5. kép). A varrásszélességet leigazítjuk, az ívelt részen becsípjük (6. kép). Az alátétet visszafordítjuk és levasaljuk (7. kép), majd az elejeszélt és a gallért az adott tűzésszélességgel letűzzük. (6. és 7. kép).

31. ábra. A gallér felvarrásának lépései

- Az alátétet rögzítjük a vállvarráshoz – kézi, vagy gépi öltéssel a vállvonal varrásszélességéhez.

MUNKAANYAG

- A gallért készre vasaljuk és a színoldalra hajtjuk (10. kép).

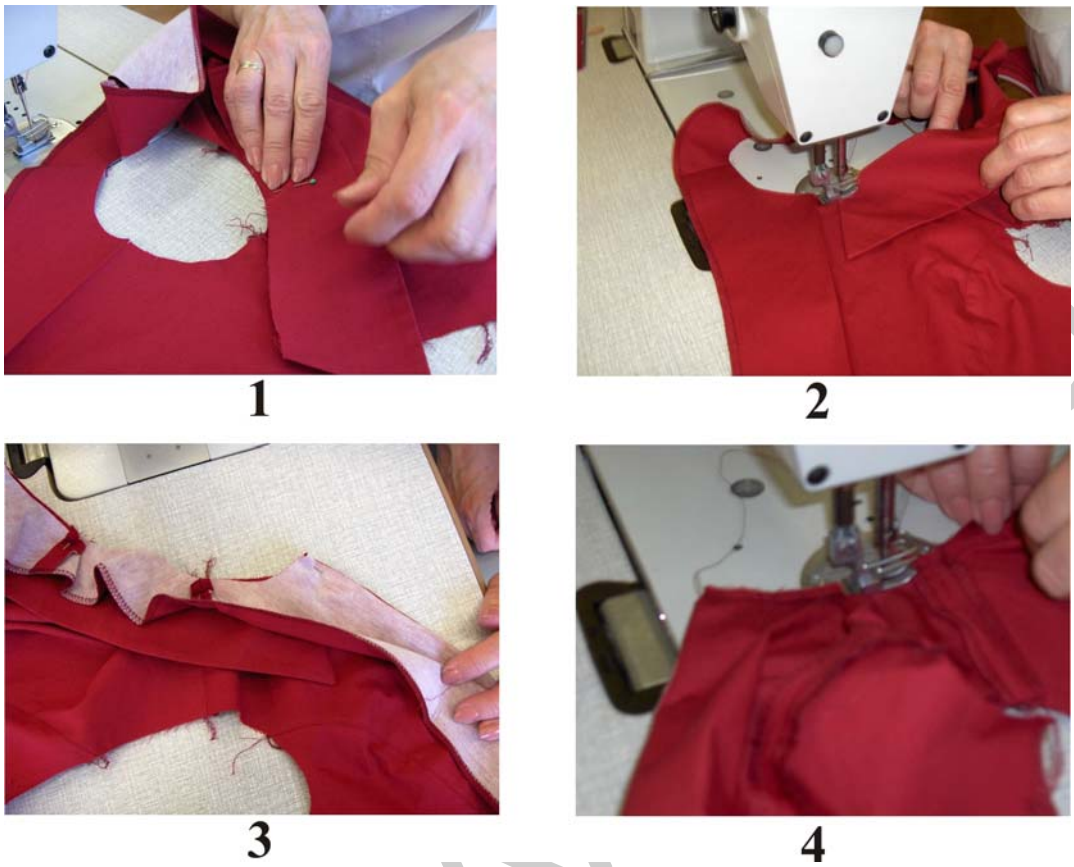

32. ábra. A gallér felvarrásának befejező lépései

A 33. ábrán a kihajtós gallér készítésének művelet és metszetrajza látható.

MUNKA

33. ábra. A kihajtós gallér készítésének műveletei

<u>Műveleti sorrend:</u>

1. Ragasztós közbélés bevasalása a felső gallérba, az elejealátétbe és a háta-nyakkörformára szabott pántba.
2. Elejealátét és háta-nyakkörformára szabott pánt összevarrása, varrásszélesség szétvasalása.
3. Elejealátét és formára szabott pánt szegése.
4. Gallér összevarrása – kifordítás, szegőképzés, vasalás.
5. Gallér felvarrása a nyakkörre.
6. Elejealátét és a formára szabott pánt felvarrása a nyakkörre – varrásszélesség csökkentése, íves résznél becsípése, alátét fonákoldalra fordítása, levasalása.

7. Gallér és elejeszél dísztűzése – készre vasalás.

Minőségi követelmények a kihajtós gallér készítésénél:

A gallér szimmetrikus legyen.

Az elejeszélnél a kihajtó szimmetrikus legyen.

A gallér kifordításánál az anyag ne sérüljön, roncsolódjon.

A felsőgallér borulásához és a sarok kifordulásának elkerüléséhez szükséges 1–2 mm-es többletbőséget biztosítani kell.

A tűzések egyenesek, párhuzamosak legyenek.

A gallér felvarrása előtt célszerű bemérni a gallért a nyakkörbe, mert varrás közben az anyagrétegek betartása, vagy nyújtása minőségi hibát eredményez.

KIHAJTÓS GALLÉR KÉSZÍTÉSE KOSZTÜMKABÁTOKNÁL

Külalakra úgy néz ki, mint az eleje és az elejealátét közé fogott kihajtós gallér, de technológiailag más megoldás, ha az alsó- és felsőgallért külön-külön varrjuk fel a nyakkivágásra, illetve az elejealátéthez. Az ívelt elejeszél miatt az elejealátétet külön szabjuk ki az elejétől. Ez a megoldás munkaigényesebb, több figyelmet igényel, de külalakra tetszetősebb.

Készítéséhez szükséges alkatrészek:

- alsógallér
- felsőgallér
- kosztümkabát eleje
- kosztümkabát háta
- elejétől különszabott elejealátét
- ragasztós közbélés a felső gallérba és az elejealátétbe

MUNKAANYAG

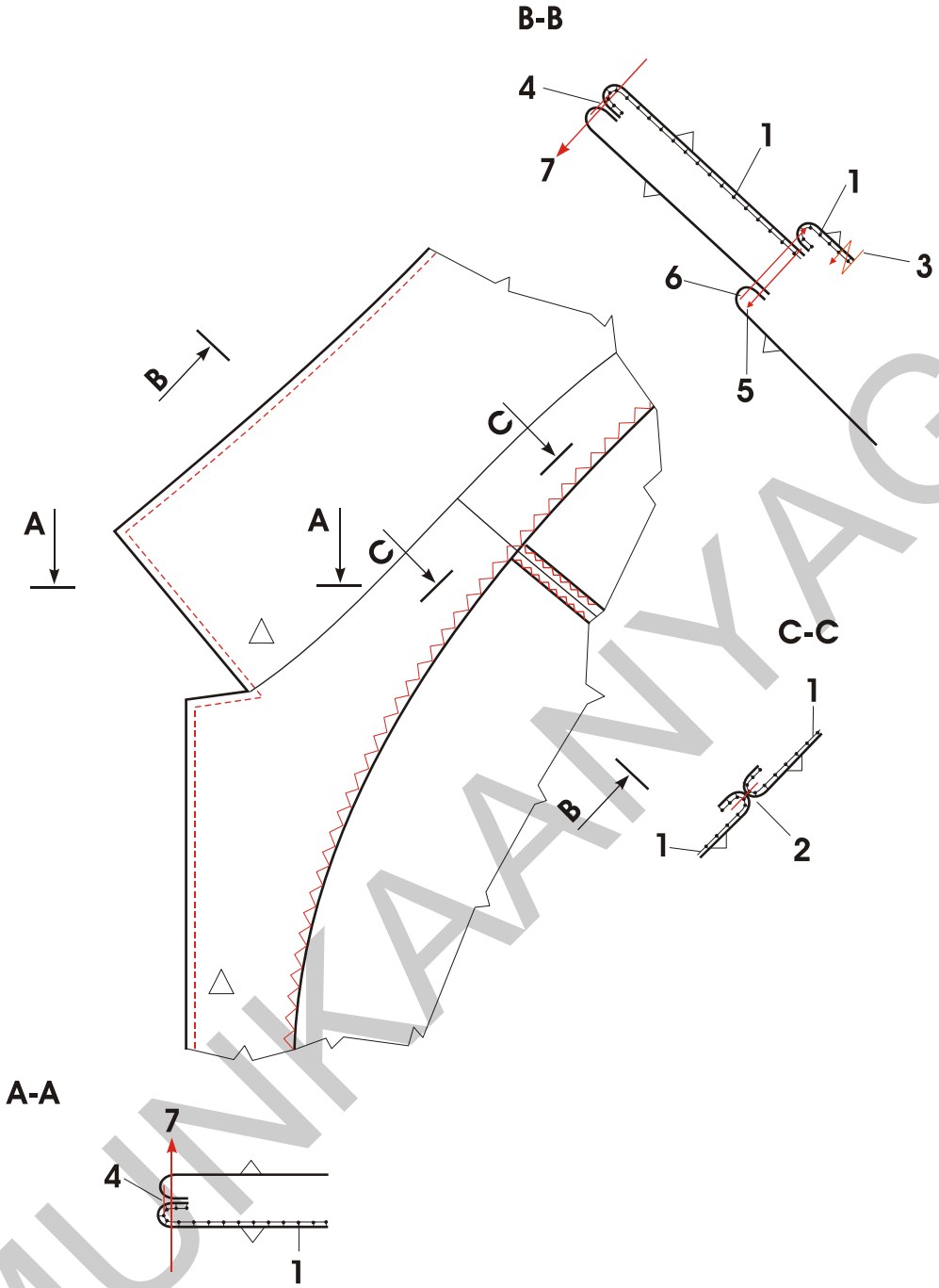

34. ábra. Kihajtós gallér alkatrészei

A 35. ábrán az elkészített kihajtós gallér művelet és metszetrajza látható.

MUNKAANYAG

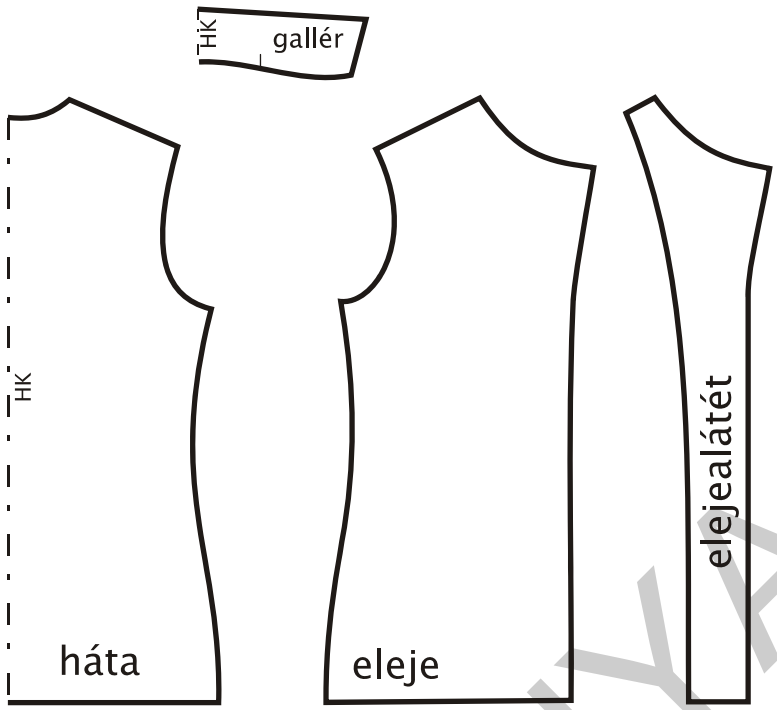

35. ábra. Kihajtós gallér készítésének műveletei

MUNKAANYAG

Műveleti sorrend:

1. Ragasztós közbélés bevasalása a felső gallérba és az elejealátétbe.
2. Elejealátét szélének szegése.
3. Alsó- és felsőgallér összevarrása – varrásszélesség csökkentése, kifordítás, szegőképzés, vasalás.
4. Elejealátét felvarrása az elejeszélre a nyakkör vonaláig, majd folytatva a gallér helyének jelöléséig – varrásszélesség becsípése a jelölésnél, és szétvasalása.
5. Alsógallér felvarrása a nyakkörre.
6. Felsőgallér felvarrása az elejealátét nyakkörvonalára – a varrásszélességek leigazítása, szétvasalása, az alsógallér varrásszélességének becsípése a vállvonalnál és a háta nyakkörnél a gallér felé vasalása. Elejealátét fonákoldalra fordítása, szegőképzés, vasalás.
7. Az alsó- és felsőgallér eleje és elejealátét varrásszélességének egymáshoz rögzítése a nyakkörvonalon.
8. Felsőgallér levarrása a háta nyakkörvonalára – gallér levasalása.
9. Elejeszél és gallér dísztűzése.

Minőségi követelmények:

A felsőgallér borulását biztosítani kell.

Az alsógallér, a felsőgallér és a kihajtó nyakkörvonalának egy pontban kell találkoznia.

Az eleje és az elejealátét varrásszélességének pontosan, egymással szemben kell lennie.

Ügyelni kell, hogy a szegőképzés a kihajtó törésvonaláig belül (az alátéten), a törésvonaltól felfelé a kihajtó alsó felén (az elején) legyen.

A kihajtó törésvonalánál az elejét ívelten kell tartani a többletbőség biztosítására.

Ügyelni kell a gallér és a kihajtó szimmetriájára.

MUNKAANYAG

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Gyűjtsön az interneten (www.otto.hu), vagy divatlapokból különböző öltözékek kihajtós gallérjairól képeket! Tanulótársával elemezzék, és funkció, alapanyag szerint csoportosítsák a modelleket!

2. A képgyűjtemény alapján határozzák meg, hogy a különböző modelleknél milyen ragasztás- és varrástechnológiai megoldást alkalmaznának!

3. Tanulmányozza Körtvélyessy Erika–Molnárné Simon Éva: Női ruhák készítése tankönyvből a fazonos gallér készítése című fejezetet (73–75. oldal)! Rajzolja le a könyvben található műveletei és metszeti ábrákat, majd számozza be a varratokat a technológiai sorrendnek megfelelően!

4. Oktatója segítségével készítse el az információtartalomban ismertetett, tetszés szerint kiválasztott kihajtós gallért!

5. Fogalmazza meg röviden, milyen hibalehetőségek merültek fel a gallér készítésénél és felvarrásánál!

MUNKAANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Milyen varrástechnológiai módszerek alkalmazhatók a gallér nyakkörre varrásánál?

2. feladat

Soroljon fel legalább öt minőségi követelményt a kihajtós gallér készítésénél és felvarrásánál!

3. feladat

Készítsen az elejealátét és az eleje közé fogott módszerrel kihajtós gallért, az oktatója által kiszabott alkatrészekből, valamint a 36. ábrán látható művelet és metszetrajz segítségével!

MUNKAANYAG

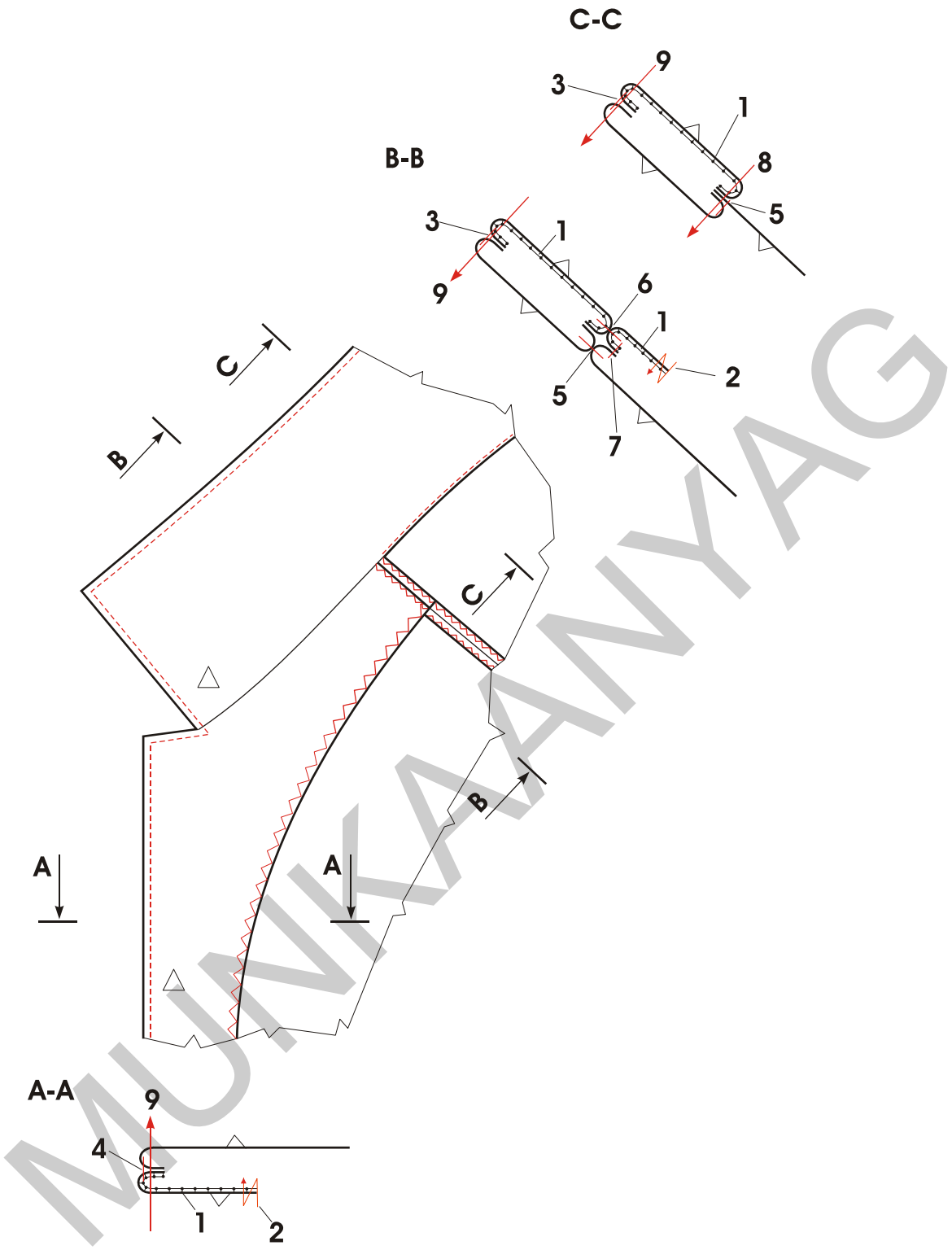

36. ábra.

MUNKAANYAG

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A gallér nyakkörre varrásának módszerei:

- az elejealátét és az eleje közé fogva
- az alsó- és felsőgallér felvarrása külön-külön a nyakkivágásba, illetve az elejealátétbe
- a háta nyakkörnél formára szabott pánttal
- a háta nyakkörnél az alsó- és felső gallér közé fogva.

2. feladat

Minőségi követelmények:

- a gallér szimmetrikus legyen
- az elejeszélnél a kihajtó szimmetrikus legyen
- a gallér kifordításánál az anyag ne sérüljön, roncsolódjon
- a felsőgallér borulásához többletbőséget kell biztosítani
- a tűzések egyenesek, párhuzamosak legyenek

3. feladat

A megoldás akkor elfogadható, ha a kihajtós gallért a megadott ábra alapján önállóan, szakszerűen és kifogástalan minőségben készítette el.

MUNKAANYAG

BUBIGALLÉR KÉSZÍTÉSE ÉS FELVARRÁSA

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Eddigi munkája alapján oktatója Önt kéri meg, hogy segítsen a szemléltető mintadarabok elkészítésében. Feladata egy blúz nyakkörének eldolgozása bubigallérral.

Vajon miben hasonlít és különbözik a bubigallér készítése és felvarrása az eddig megismert gallérokétól?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A bubigallér elsősorban csecsemő-, gyerek- és női ruhákon, blúzokon alkalmazott gallérforma, mely simán keretezve a nyakat erőteljesen kihajlik a vállra. A gallér széle az elejeközép vonalig ér, és az inggallérhoz hasonlóan a nyakkörnél záródik.

MUNKAANYAG

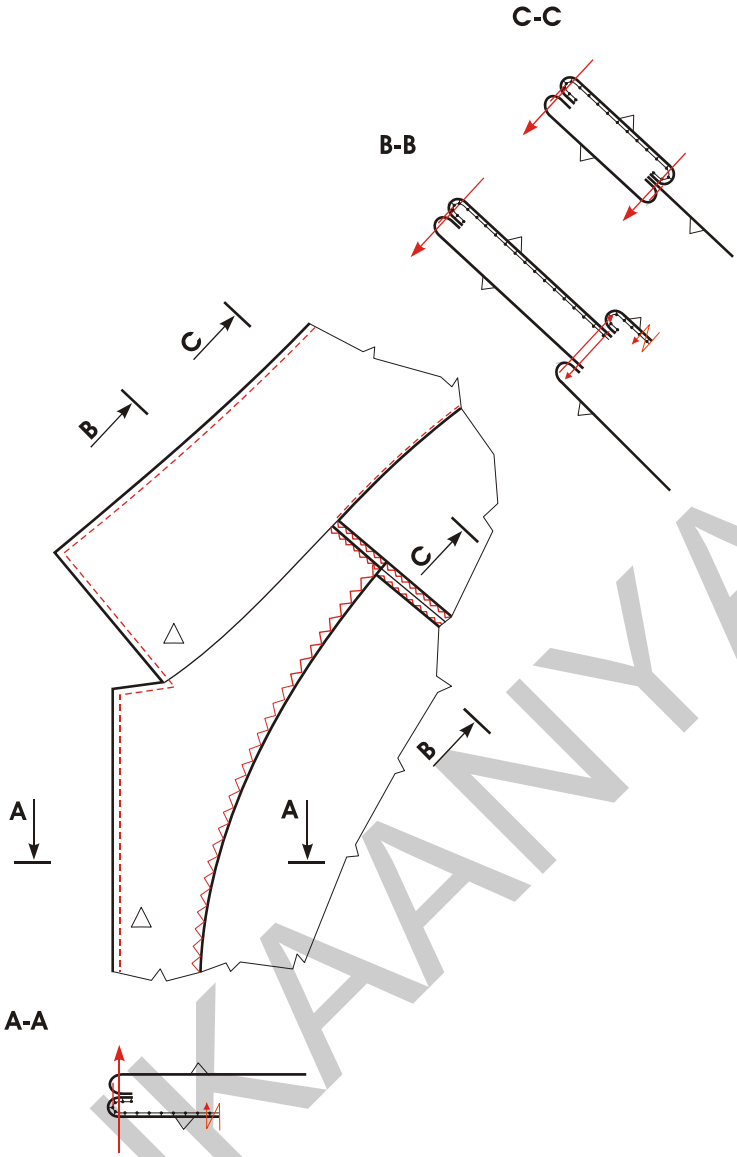

37. ábra. Bubigalléros gyermekruha

Formája lehet lekerekített, vagy szögletes végű, széles, vagy keskeny, egy részből, vagy két részből szabott.

38. ábra. A bubigallér formai kialakítása

MUNKAANYAG

A gallér kihajlása és állómagassága a nyakívtől és a gallér szélességétől függ. Szélesebb bubigalléroknál a kihajlás biztosítása érdekében a felsőgallért a kihajlás méretével nagyobbra kell szabni.

Az alapanyag vastagságától és a ruha jellegétől függően készíthető merevítő közbéléssel, vagy a nélkül. Áttetsző anyagoknál (pl. muszlin, organza) közbélés helyett a gallért alábélelhetjük saját anyagával is.

BUBIGALLÉR KÉSZÍTÉSE FERDÉN SZABOTT PÁNTTAL

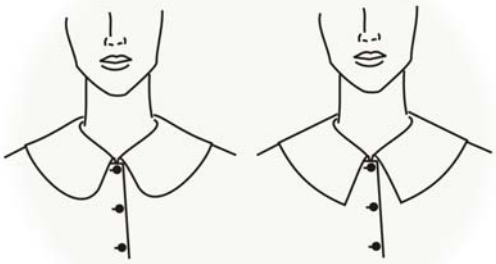

39. ábra. Bubigallér gyártmányrajza

<u>A bubigallér készítéséhez szükséges alkatrészek:</u>

- felsőgallér
- alsógallér
- ferdepánt – 3-4 cm széles, hossza a nyakkör mérete
- közbélés az alsógallérba

<u>A bubigallér készítés menete:</u>

- Ragasztós közbélés bevasalása az alsógallérba.
- <u>Gallér összevarrása (40. ábra):</u> az alsó- és felsőgallért egymásra fektetjük színt-színnel szemben, az illesztési pontokat egyeztetjük, és úgy varrjuk össze, hogy a felsőgallért az íves részeknél rátartjuk az alsógallérra. (1. kép) A bőségtöbblet egyenletes elosztását varrás előtt célszerű gombostűvel, vagy férceléssel rögzíteni. A varrásszélességet lépcsőzetesen leigazítjuk, az ívelt részeknél becsipkedjük. (Az inggallérhoz hasonlóan a vékony anyagból készült gallérnál a becsípett varrásszélesség átnyomódhat az anyag színére, ezért csak a varrásszélesség csökkentését alkalmazzuk.) A gallért kifordítjuk, az alsógallér felöl 1mm-es szegőt képezünk és levasaljuk (2. és 3. kép). A gallért körbetűzzük (4. kép). Mivel a borulási bőség miatt a felsőgallérív hosszabb az alsónál, ezért a bőségtöbbletet gombostűvel, vagy férceléssel rögzítjük, majd a nyakkörívet leigazítjuk (5. és 6. kép).

MUNKAANYAG

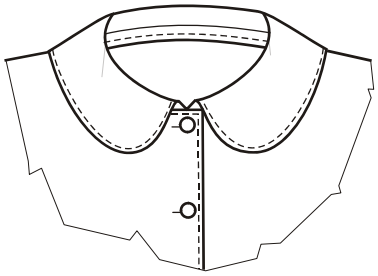

40. ábra. Bubigallér készítése

- Előálló készítése: az elejealátétet a színoldalra fordítjuk, és az elejeközép vonaláig levarrjuk. A varrásszélességet az utolsó öltésnél becsípjük.
- Gallér felvarrása a nyakkörre (41–42. ábra): a gallért ráhelyezzük a nyakkör vonalára – az alsógallér színoldala a nyakkör színoldalán fekszik –, az elejeközép, váll és hátközép illesztési pontoknál rögzítjük, majd felvarrjuk (7. kép). Az elejealátétet a gallérra fordítjuk, gombostűvel rögzítjük és a blúz fonákoldala felől a gallér varrásvonalában a vállvonalig felvarrjuk (8. 9. 10. kép).

MUNKAANYAG

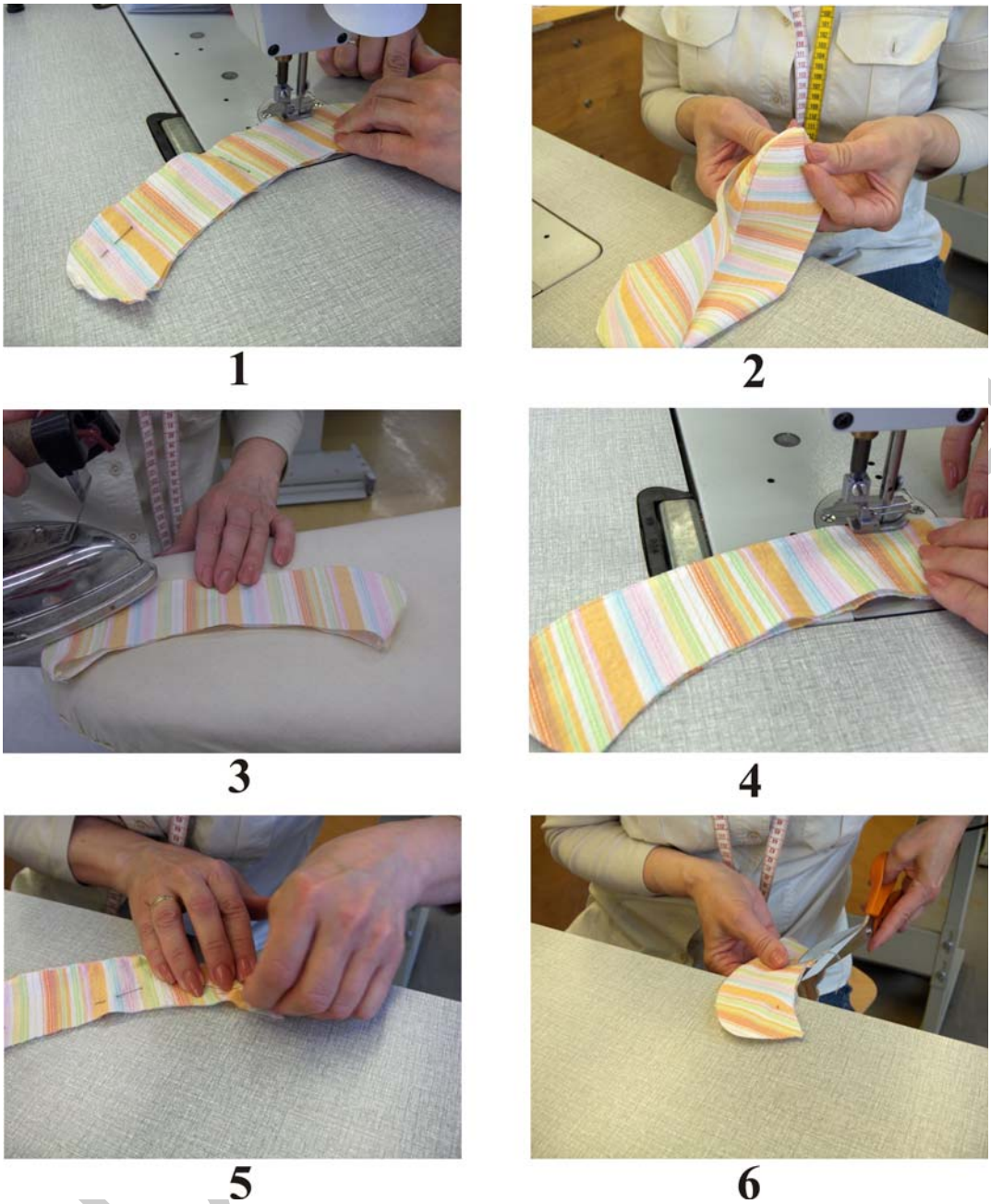

41. ábra. Gallér nyakkörre varrásának műveletei

- A félbehajtott ferdepántot ráhelyezzük a gallérra úgy, hogy végei túlérjenek a vállvarrás vonalánál, és a gallérfelvarrástól 1mm-rel nagyobb varrásszélességgel felvarrjuk a nyakkörre (11. 12. kép). Az elejealátétet és a ferdepántot visszafordítjuk a fonákoldalra, a rétegeket elrendezzük, majd a ferdepántot 1mm-es tűzésszélességgel visszatűzzük a háta nyakkörre (13. 14. kép), majd levasaljuk.

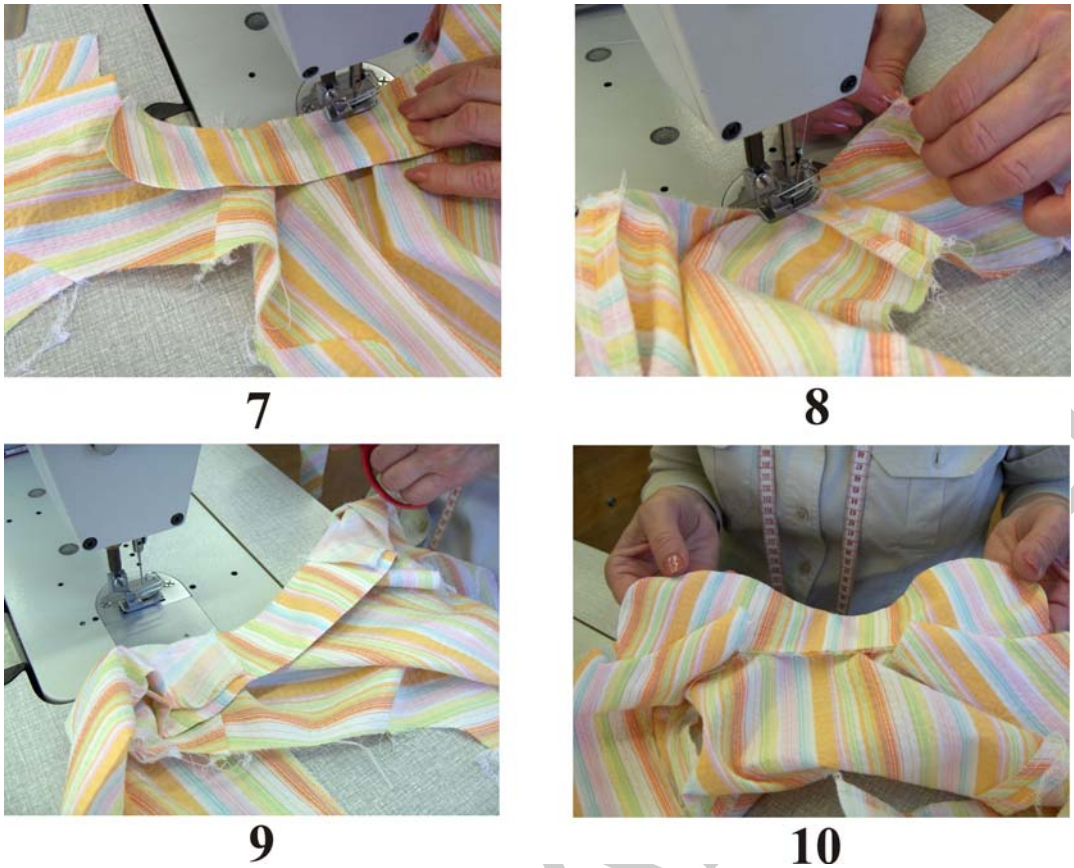

42. ábra. Ferdén szabott pánt felvarrása és visszatűzése a nyakkörre

- Az alátét végét rávarrjuk a vállvonal varrásszélességére, és a gallért készre vasaljuk.

Az előálló készítése, a gallér, az elejealátét és a ferdepánt felvarrása egy műveletben is elvégezhető – pl. sorozatgyártásnál –, de az anyagrétegek együtt-tartása a nyakköríven, valamint a pontos, minőségileg kifogástalan munka érdekében célszerű több lépésben készíteni.

A 43. ábrán az elkészített bubigallér művelet és metszetrajza látható.

MUNKAANYAG

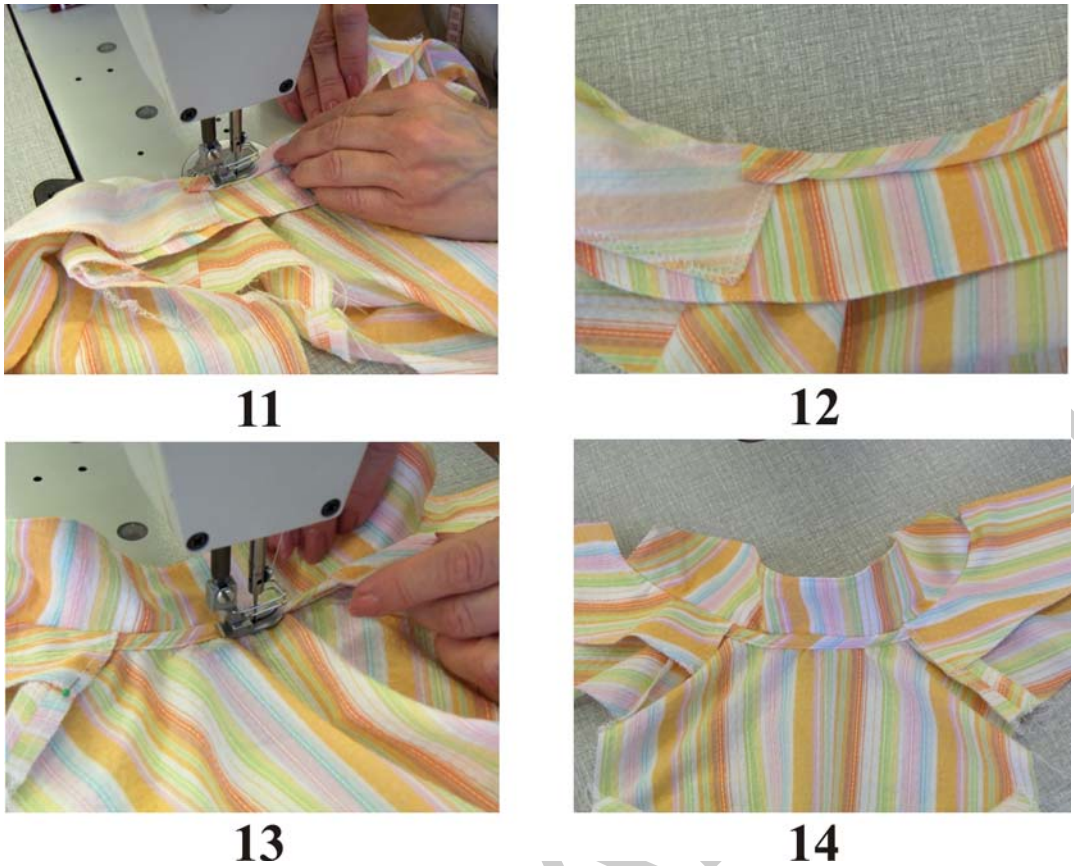

43. ábra. Bubigallér készítésének műveletei

<u>Műveleti sorrend:</u>

1. Ragasztós közbélés bevasalása az alsógallérba, elejealátétbe.
2. Elejealátét szélének szegése.
3. Gallérlapok összevarrása – varrásszélesség csökkentése, kifordítás, szegőképzés, vasalás.
4. Gallér dísztűzése.
5. Gallér felvarrása a nyakkörre.
6. Elejealátét felvarrása az eleje nyakkörívre.
7. Ferdepánt felvarrása a háta nyakkörre – varrásszélesség csökkentése, elejealátét és ferdepánt fonákoldalra fordítása.
8. Ferdepánt visszatűzése.
9. Elejealátét rögzítése a vállvonal varrásszélességéhez – gallér készre vasalása.

<u>Minőségi követelmények a bubigallér készítésénél és felvarrásánál:</u>

Ügyeljünk a gallér, és az előálló szimmetriájára.

Fokozottan figyeljünk a felsőgallér bőségtöbbletének egyenletes elosztására, hogy a gallérlapok összevarrásánál ne keletkezzen ránc.

MUNKAANYAG

Figyeljünk a varrásszélesség becsípésének mélységére, mert könnyen belevághatunk a varratba.

A gallért mindig a felsőgallér felől tűzzük le.

A varratok erősítése esztétikus legyen.

A ferdepánt végeit az elejealátétnek takarnia kell.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Tanulótársával tanulmányozza Körtvélyessy Erika–Molnárné Simon Éva: Női ruhák készítése tankönyvből a bubigallér készítése című fejezetet (68–70. oldal)! Beszéljék meg, és írják le, miben különböznek a tankönyvben ismertetett technológiák az itt tanult módszertől!

2. Tanulmányozza Riegler Gyuláné: Női ruhák készítése tankönyvből az 5.5 fejezetet! Hasonlítsa össze az ott látható gallér készítését az előző feladatban megismert technológiákkal! Írja le röviden a különbségeket!

MUNKAANYAG

3. Gyűjtsön képeket a www.otto.hu internetes oldalról, vagy divatlapokból különböző formakialakítású és alapanyagú bubigallérokat! Tanulótársával határozzák meg, hogy a modellek gallérjait – az alapanyag, funkció és forma figyelembevételével – milyen technológiával készítenék el!

4. Válaszoljon az esetfelvetésben feltett kérdésre!

MUNKAANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Rajzolja le a szögletes végű bubigallér gyártmányrajzát!

2. feladat

Milyen bubigalléroknál és miért kell nagyobbra szabni a felsőgallért?

_____

_____

_____

3. feladat

Írja le a 44. ábra művelet és metszetrajza alapján a bubigallér készítésének és felvarrásának műveleteit!

MUNKAANYAG

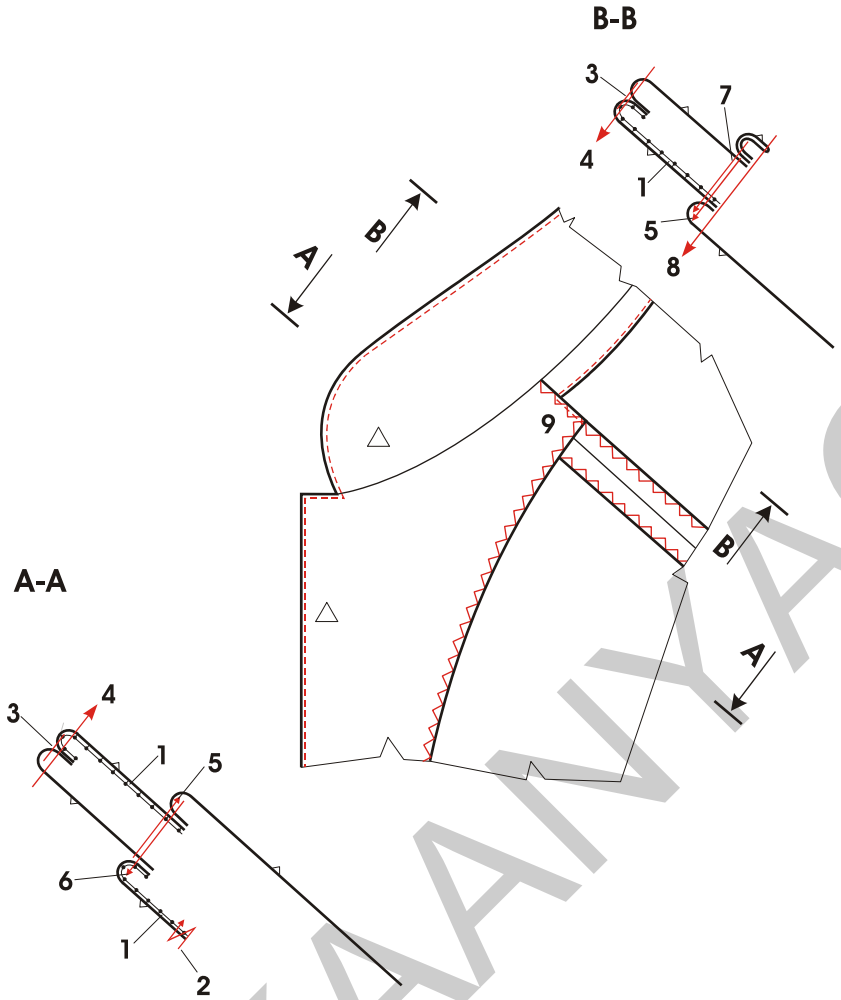

44. ábra

4. feladat

Sorolja fel, milyen minőségi követelményeket kell figyelembe venni a bubigallér készítésénél és felvarrásánál!

MUNKAANYAG

MEGOLDÁSOK

1. feladat

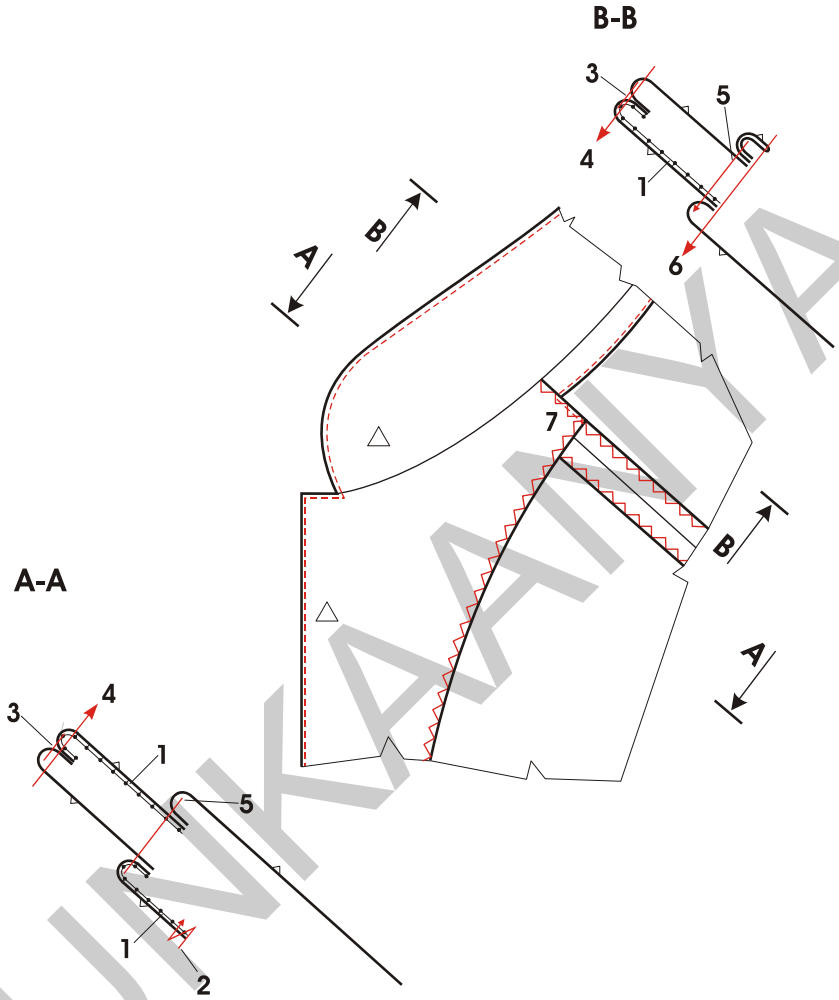

45. ábra. Szögletes végű bubigallér gyártmányrajza

2. feladat

A szélesebb bubigalléroknál a kihajlás biztosítása érdekében a felsőgallért a kihajlás méretével kell nagyobbra szabni.

3. feladat

Műveleti sorrend:

1. Ragasztós közbélés bevasalása az alsógallérba, elejealátétbe.
2. Elejealátét szegése.

MUNKAANYAG

3. Gallérlapok összevarrása – varrásszélesség csökkentése, kifordítás, szegőképzés, vasalás.
4. Gallér dísztűzése.
5. Gallér és ferdén szabott pánt felvarrása a nyakkörre – varrásszélesség csökkentése, elejealátét és ferdepánt fonákoldalra fordítása.
6. Ferdepánt visszatűzése.
7. Elejealátét rögzítése a vállvonal varrásszélességéhez – gallér készre vasalása.

4. feladat

- Gallér és előálló szimmetriája.
- A felsőgallér bőségtöbbletének egyenletes elosztására, hogy a gallérlapok összevarrásánál ne keletkezzen ránc.
- Figyelni kell a varrásszélesség becsípésének mélységére, mert könnyen belevághatunk a varratba.
- A gallér letűzése mindig a színoldalról történjen.
- A varratok erősítése esztétikus legyen.
- A ferdepánt végei nem látszódhatnak ki az elejealátét alól.

MUNKAANYAG

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Körtvélyessy Erika–Molnárné Simon Éva: Női ruhák készítése Műszaki Könyvkiadó

Riegler Gyuláné: Női ruhák készítése Göttinger kiadó

Riegler Gyuláné–Tóth Csabáné: Alkatrészek készítésének technológiája a ruhaipari szakmákban Műszaki Könyvkiadó, 1985

Benkő Istvánné–Deákfalvi Sarolta: Nőiruha-készítő szakrajz 1. Műszaki Könyvkiadó

AJÁNLOTT IRODALOM

Varrás kézikönyv kezdőknek haladóknak, Burda 2007

MUNKAANYAG

A(z) 1321-06 modul 022-es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 542 05 0100 21 04	Textiltermék-összeállító

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
20 óra

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának fejlesztése” keretében készült.
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató